

ATLAS ANTIQUUS.

C. DE SPRUNER OMNIBUS QUI IN ANTIQUITATIS STUDIUM INCUMBUNT S. D.

Quum nuper Atlantem historicum omnes Europae civitates inde ab aevo medio ortas et nobilitatas continentem edidisset, multi me exhortati sunt, ut ad eius speciem et normam Atlantem antiquum componendum et pingendum susciperem. Quod facile a me impetrarunt.

Paucis verbis opus a me editum commendanti non est animus omnium rerum, quas me melius et accuratius exaravisse et descripsisse persuasum habeo, reddere rationes. Nec si quis me sententias aut vetustate quadam sancitas aut auctoritate fideque doctorum hominum comprobatas non semper secutum esse invenerit, mirabitur, quum apud se reputaverit, nostrae aetatis homines ad tantam pervenisse rerum geographicarum cognitionem ac scientiam, quantam assequendi neque *D'Anvillio* neque *Reichardo* data fuit facultas. Nam multa itineraria ab hominibus magna doctrina imbutis summo studio et diligentia conscripta id effecerunt, ut non solum multae coniecturae ab illis viris aliisque propositae aut corrigi aut confirmari et certis quibusdam rationibus stabiliri, sed etiam aliae novae haud improbabiles adiacere potuerint.

Nova quadam luce adumbratus est Oriens. Nam Asia minor et Syria et Palaestina totaque Graecia a *Kiepert* tanto studio tantaque diligentia est illustrata, ut, quae ab illo congesta et disposita sunt, satis largam praebeant copiam.

Duplicis generis tabulas componere et exarare in animo fuit, quarum alterae terras ex libris veterum scriptorum, qui de rebus geographicis et historicis exposuerunt, quam accuratissime adumbratas et uberrime illustratas continerent, alterae vero demonstrarent, quomodo temporum decursu terrarum conditio sit mutata. Ad quam rem perficiendam non solum quos illae singulis temporibus fines habuerint, sed etiam quae oppida auctoritatem quandam et nobilitatem adepti protulerint, significandum et, quantum potuit, exponendum putavi.

Quod consilium executuri hunc Atlantem antiquum viginti septem tabulis et sexaginta quatuor tabellis in margines inclusis instruximus.

Reliquum est, ut, quas hic Atlas antiquus continet tabulas, enumerem atque brevi adnotatione prosequar. Insunt

I.

Orbis terrarum veteribus notus.

Tabellae in marginem inclusae: 1) Orbis Homeri (900? ante Chr.); 2) Orbis Hecataei (circa 500 ante Chr.); 3) Orbis terrarum ad mentem Herodoti (circa 440 ante Chr.); 4) Orbis terrarum secundum Eratosthenem (circa 200 ante Chr.) et Strabonem (20 post Chr.).

Hanc tabulam ex ea, quae prima est in Atlante de aevo medio a me composito, tabula descripsi. Sed quum inde ab anno 1834, quo opus illud est editum, usque ad hunc diem mira quadam diligentia ac studio antiquitates pervestigatae sint, non pauca fuerunt, quae aut corrigenda aut addenda essent. Itinera, quae antiqui populi ad mercaturas faciendas aperuerunt, diligenter adnotavi, quod, quo magis illa cognoscantur, eo facilius aditum ad res geographicas intelligendas ac perscrutandas patere est certissimum. Praeterea in tabellis in marginem inclusis imaginem quandam adumbrare tentavi, ex qua dilucide possit perspicere, quae terrae temporum decursu antiquis innotuerint. Si quid aliis rectius exposuisse videar, id potissimum ex opere de antiqua geographia a *Forbigero* accurate conscripto me desumpsisse libenter confiteor.

II.

Orbis terrarum notus usque ad Alexandri Magni tempora.

Tabella in marginem inclusa: Orbis terrarum ad mentem Ptolemaei (circa 160 post Chr.).

Haec tabula ob eam causam inserta est, ut, qui eam introspiciat, uno quasi obtutu intelligere possit, in quantum vetustissimae Asiae et Africae civitates Persarumque regnum ex illis natum antiquo

tempore patuerint. Quum charta satis ampla esset, in eadem totum maris medii sinum omnesque Graecorum et Phoenicum colonias, quippe quae pleraeque ante Alexandrum deducerentur, et fines Carthaginiensium late patentes describere lubebat. Nomina, quae in occidente extra sinum maris medii, quaeque propter Atlanticum oceanum litoraue maris Baltici inveniuntur, ex Pythaeae Massiliensis itinerario excerpti et dispositi. Populi Celticam et Scythiam septentriones versus incolentes ut genere suo inter se possint distingui, eorum nominibus linea colore insignis subiecta est. Ceterum adnotandum est, totam tabulam ex ipsis Graecorum geographorum operibus conceptam eam tantum praebere speciem, quam orbis terrarum usque ad Alexandri tempora habuerit. Quae de Europa, qua septentriones et orientem versus spectat, exposui et exaravi, ea ex libro a *Frd. Kruseo* summa cum cura de Livonia, Esthonia, Curonia composito et nuperrime edito collecta sunt et digesta. Ad colonias a Graecis conditas recte definiendas summum mihi *Kiepert* Atlas Graeciam continens eiusdemque auctoris Atlas minor antiquum orbem terrarum demonstrans suppeditavit auxilium. Me conatum esse exponere, non solum qua via Xenophon Graecorum copias ex Asia reduxerit, sed etiam quod iter Darius in bello, quod adversus Scythas gessisse dicitur, ingressus sit, gratum fore antiquitatis studiosis vel maxime spero. Orbis terrarum ad mentem Ptolemaei compositus, quippe quem in superiore tabula exarare per spatium non licuerit, in hac tabula receptus earum imaginum, quas veteres ipsi animis conceperunt et descripserunt, claudit seriem.

III.

Regnum Alexandri Magni.

Tabellae in marginem inclusae: 1) Caucasus Indicus; 2) Proelium ad Granicum; 3) Proelium ad Issum; 4) Proelium ad Gaugamela.

Ad hanc tabulam componendam et describendam maxime libro *Droysenii*, qui haud dubie de illa historiae antiquae parte omnium doctissime uberrimeque scripsit, usus sum. Sed in pingendis oris ad mare Persicum et Indicum sitis et in adumbrandis montium iugis ad orientem spectantibus, quae et *Berghaus* in magno Atlante terrarum Asiaticarum et *Ritter* quum in opere de universa geographia conscripto tum in diligentissima expeditionis ab Alexandro Magno adversus gentes Caucasi Indici susceptae descriptione, quae est in scriptis ab academia Berolinensi editis, rectius perspexisse et accuratius constituuisse videbantur, ea omnia collegi et maxima cum cura disposui. Oxus flumen quem habeat cursum quamque figuram mare Caspium, *Zimmermann* in copiosa descriptione, cui affixa est tabula, sagacissime indagavit: hunc igitur me potissimum esse secutum non est quod moneam. Tabellas in marginem inclusas, quae Caucasum Indicum et regiones illas, in quibus Alexander Magnus commisit nobilissima proelia, repraesentant, ex *Zimmermanni* et *Kiepert* tabulis ad minorem mensuram redegei.

IV.

Regna successorum Alexandri Magni circa medium saeculum tertium ante Chr.

Tabellae in marginem inclusae: 1) Regna Epigonorum post pugnam apud Ipsum; 2) Proelium ad Sellasiam; 3) Graecia tempore foederis Achaici et Aetolici usque ad occupationem Romanorum.

Minor tabula, quae est prima posita, totum regnum, quod ab Alexandro conditum est, ostendit universumque terrarum orbem demonstrat, qui initio saeculi tertii ante Chr. notus fuit. Post pugnam apud Ipsum anno 301 commissam divisione facta, res orientales ordinatae firmataeque esse videbantur. Nam praeter veteris Persarum regni provincias ad meridiem spectantes et Asiae minoris civitates in septentrionibus sitas omnes terrae in Seleucidarum ditionem venerant, iisdemque Armenia magis nomine quam re subiecta erat. At regnum, quod in Media ad septentriones versus constitutum ex duce Macedoniorum nomen Atropatene accepit, per se ipsum res suas agebat. Aegyptus, Cyprus, Cyrene, ora meridionalis Asiae minoris venit in Ptolemaeorum potestatem eorumque ditionis variis temporibus fuit Palaestina et Phoenicia. Lysimachi regnum, quod per breve tantum tempus vigeat, praeter Thraciam, quae fuit caput, Phrygiam minorem, Mysiam et Lydiam complectebatur. In septentrionibus Bithynia quoque et Cappadocia et Paphlagonia una cum urbibus Heraclea et Sinope a Seleucidarum imperio liberas se servaverunt.

Maiores tabula fines accuratius describit mutationesque rerum demonstrat, quae iam priore dimidia tertii saeculi ante Chr. parte